

Tájékoztató
az Érdekegyeztető Tanács 1991. január 18-ai és 25-ei üléséről

I. Az 1991. évi vállalati bérszabályozás

1. Az Érdekegyeztető Tanács megárgyalta az 1991. évi vállalati bérszabályozásra vonatkozó kormányzati javaslatot.

a) A tárgyalófelek kinyilvánították azon szándékukat, hogy a teljes bérliberalizálás feltételeit minél előbb meg kell teremteni, annak érdekében, hogy a bérszabályozás 1992-től megszűnhessen. Megbízta ezért az ÉT Bér- és Munkaügyi Bizottságát, hogy 1991. június 1-ig a szükséges tennivalókra, illetve a feltételekre vonatkozó koncepciót készítse el.

b) A Kormány álláspontja szerint azonban 1991-ben még nem valósítható meg a teljes bérliberalizálás. Ugyanakkor indokolt az eddig alkalmazott szabályozási konstrukciók átalakítása:

- a teljesítményfeltételhez (mutatóhoz) kapcsolódó szabályozás szűnjön meg,
- az átlagnál alacsonyabb bérnövekedés terheit mérsékelni kell, és az átlagon felüli bérfejlesztéshez kell kapcsolni érzékelhető adókötelezettséget.

Ezt a liberalizációra vonatkozó egybehangzó szándék alapján a munkaadói- és munkavállalói érdekképviseltek tudomásul vették.

2. A bérnövekmény adóztatásának mértékeiről nem született megállapodás a tárgyalófelek között.

A Kormány 1991-re a következő mértékeket határozza meg:

- a) A bérköltség éves növekedése 18%-ig adómentes.
- b) Ha a bérköltség éves növekménye 18%-nál nagyobb, de a 28%-ot nem haladja meg, akkor a 18%-ot meghaladó részt hozzá kell adni a vállalkozási nyereségadó alapjához.
- c) Ha a bérköltség növekménye a 28%-ot meghaladja, akkor az adómentesség elvész, azaz a teljes bérnövekmény után kell az adót megfizetni.
- d) A létszámleépítésből származó bérmegtakarítást a vállalatok 5% létszámcsökkentésig használhatják fel adómentesen.
- e) A tevékenységüket kiterjesztő vállalatok a létszámnövekedés 5%-ot meghaladó mértéke esetén számolhatják el a teljes létszámnövekedés miatti béremelkedést adómentesen.

A munkaadói- és munkavállalói oldal a tárgyalások során - utolsó kompromisszumként - a következő előterjesztést tette a 2/a), b), c) pontokra vonatkozóan:

- 25%-os bérnövekedés adómentes,
- 25-35% közötti sávban a bérköltség éves növekménye a vállalkozási nyereségadóval adózik,
- 35% felett a teljes bértömeg növekményt vállalkozási nyereségadó terheli.

(Az FSZDL a szükséges számítási anyagok hiánya miatt nem tartja célszerűnek a számszerűsítést.)

A d) és e) pontokkal a munkavállalói és munkaadói oldal egyetért.

A felek a javasolt mértékek kialakításánál az 1991. évre prognosztizált 35-38%-os fogyasztói árszínvonal emelkedést vették figyelembe.

3. Az Érdekegyeztető Tanács egyetértett azzal, hogy a szabályozás általános mértékeihez képest a közszolgáltató vállalatoknál kedvezményeket kell érvényesíteni.
- a) Az egyes vállalatoknál a kedvezmény konkrét mértéke az árbevételben mért közszolgáltatói tevékenység részarányától függjön.
 - b) Ugyancsak egyetért az ÉT azzal, hogy a kedvezmény maximális mértéke - amely a 100%-ban közszolgáltatást végző szervezeteknél, valamint a MÁV-nál és a Posta vállalatnál érvényesül - az adómentes általános mértéket 10%-kal, a kedvezményes adózású általános mértéket pedig 6%-kal haladja meg.
 - c) A kedvezményes szabályozás a menetrend szerinti helyközi autóbusz közlekedés személyszállítási tevékenységre is vonatkozik.
4. Az ÉT egyetértett azzal, hogyha a felemelt minimális bérek eléréséhez szükséges bértömeg az éves vállalati bértömeg 3%-át meghaladja, akkor ezt az összeget az adó ne terhelje.
5. Az ÉT egyetértett azzal, hogy a részmunkaidősök éves létszámát a részükre kifizetett bértömeg, valamint a bázis- és a tárgyévre központilag rögzített – nemzetgazdasági átlagnak megfelelő - számított átlagbér hányadosaként kell megállapítani.
6. Az 1991-es bérszabályozást továbbra is a vállalkozási nyereségadó törvény hatálya alá tartozó gazdálkodó szervezetekre kell alkalmazni. Két jelentős kivétel van: a 20 millió forint alatti éves bérköltséggel gazdálkodó szervezetek, valamint azok a vegyes vállalatok, amelyeknél a törvényben meghatározott mértékű a kedvezményre jogosító külföldi tőke részaránya.
- A munkaadók és a munkavállalók álláspontja szerint 1991-ben a 20 millió forintos határt valorizálni kell.
- Az ÉT szükségesnek tartotta, hogy a munkavállalók bérezési lehetőségei minden gazdálkodó egységnél a versenysemlegesség feltételei szerint alakuljanak.
7. Az ÉT elfogadta, hogy azok a vállalatok, amelyek 1989. vagy 1990. évben veszteségesek voltak és emiatt a bérnövekmény után adót nem fizettek, 1991-ben az új szabályozási konstrukciónak megfelelő eljárás szerint fizetnek adót, legfeljebb az adózott nyereség mértékéig. Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy a vállalatnak először az 1991. évi bérnövekmény adóalapját kell megállapítani, majd ehhez hozzá kell adnia a korábbi, veszteséges évben végrehajtott bérnövekedésből adóalapként figyelembe veendő összeget és e kettő után együttesen kell adót fizetni.
8. Az ÉT az 1990. évi aszálykárra tekintettel, kivételként - elfogadta, hogy az 1990. évben aszálykárosnak minősített mezőgazdasági üzemek 1991-ben adómentesen felhasználhatják azt a bértömeget, amely az 1990. évi tényleges bértömegnövekmény és a Kormány által 1990-ben meghatározott adómentes bérnövelési lehetőség között kimutatható.
- Fenti megállapodást jogszabályban rögzítik.
9. Az ÉT egyetértett a bérszabályozásból befolyt adóbevételek bérpolitikai célú felhasználásával, amelyről az 1991. évi bériáramlási statisztikák, a béradóból származó nyereségadó-többlet prognózisa alapján, az 1992. évi költségvetés kidolgozása során történik döntés.
10. A Kormány vállalta, hogy az 1991. évi költségvetési törvény felülvizsgálatakor keresi a lehetőséget az intézményi szféra 1990. évi bérelmaradásnak csökkentésére, a bérkövető automatizmus mielőbbi megvalósítására, és erről tárgyalásokat folytat a Költségvetési Intézmények Érdekegyeztető Bizottságában.

A Kormány vállalta, hogy megkezdi az új bér- és foglalkoztatási rendszert magában foglaló közszolgálati törvény megalkotásának előkészítését - a köztisztviselői törvényjavaslaton túlmenő hatállyal - s a törvényi előterjesztést 1991. év első felében a KIÉB és az ÉT elé terjeszti. Ugyanígy vállalata a Kormány, hogy az államháztartási törvényt - az állami kötelezettségvállalás minél egyértelműbb megfogalmazásával - 1991. I. félévében a KIÉB és az ÉT elé terjeszti.

11. Az ÉT - a Munkástanácsok Országos Szövetsége kivételével - elfogadta, hogy az állami vállalatok elsőszámú vezetőinek (és helyetteseiknek) az éves prémiumát az alapbér 100%-ában korlátozó rendelkezés 1991-ben megszűnik.

12. Az ÉT megerősítette, hogy a bérszabályozás általános rendjétől eltérni csak az ÉT egyetértésével lehet.

13. Az ÉT 1991. augusztus 31-ig napirendre tűzi a reáljövedelmek évközi vizsgálatát. A Kormány vállalta, hogy az 1991-re prognosztizálnál lényegesen gyorsabb (egész évre számítva 5%-ot meghaladó) évközi fogyasztói árnövekedés esetén az ÉT-ben új tárgyalásokat folytatnak a bérszabályozás mértékeiről.

II. Megállapodás az ÉT Országos Képzési Tanácsának létrehozásáról

Az Érdekegyeztető Tanács megtárgyalta az Országos Képzési Tanács létrehozására vonatkozó javaslatot és a következő állás pontra jutott:

1. Az Érdekegyeztető Tanács megállapodik abban, hogy a képzéssel kapcsolatos érdekegyeztetési feladatok ellátására a munkaadók, a munkavállalók, és a Kormány képviselőiből álló Országos Képzési Tanácsot hoz létre.

2. Az Országos Képzési Tanács az Érdekegyeztető Tanács önálló szakmai bizottságaként működik.

3. Az Érdekegyeztető Tanács Munkaerőpiac Bizottsága és az Országos Képzési Tanács szoros együttműködést alakít ki. Ezért legalább negyedévenként együttes ülést tartanak, amelyen kölcsönösen tájékoztatják egymást a programokról, azok eredményességéről, a hazai és nemzetközi pénzügyi forrásokról, tervezett és tényleges felhasználásukról.

4. Az Érdekegyeztető Tanács javasolja, hogy a képzéssel kapcsolatos területi érdekegyeztetés céljából megyei vagy regionális szinteken is jöjjenek létre a háromoldalú felek képviselőiből álló érdekegyeztető fórumok.

5. Az Országos Képzési Tanács döntéseinek előkészítése a döntések végrehajtása a jelenlegi apparátuson belüli kormányzati feladat.

Érdekegyeztető Tanács Titkárság